МОДУЛ М6.1 – Студио – Усмерење
А 18ЕСПБ+4ЕСПБ (2 СЕМИНАРА)
3. семестар Мастер академских студија, 2013/14

УПУТСТВО

Садржај пројектног задатка
Студенти раде на сложеном пројектантском проблему, у великој мери самостално развијајући и елементе пројектног задатка. Студирајући сложеност функционалне, морфолошке и социо-културне структуре студент се оспособљава да креира архитектонска решења која равномерно задовољавају концептуалне, функционалне и структуралне захтеве, и примењује савремене архитектонске приступе и парадигме. Резултат рада је идејно архитектонско-урбанистичко решење које има своју јасно препознатљиву истраживачку и апликативну компоненту, где се јасно препознају елементи тематских области на које се пројекат ослања. Пројектни задатак има за циљ да развија неке од следећих способности будућих архитеката:
- препознавање и одговарајућу примену архитектонских концепата, принципа и теорија
- апстраховање и презентовање основних елемената и односа у дефинисању архитектонског решења
- пројектантске вештине које су неопходне да се одговори захтевима инвеститора, корисника и законским регулативама.

Термински план наставе
Студио и семинари одржавају се два пута недељно: понедељком и четвртком од 16 до 22ч. Настава траје 14 радних недеља у школи и 4 радне недеље код куће са консултацијама у кабинету. За студио и семинаре предвиђено је 32 радна сата недељно (16 сати рада школи и 16 сати рада код куће).15. недеља предвиђена је за рад у оквиру модула М7- Пројектантска радионица 3. Модул М7- пројектантска радионица је посебан премет који није повезан са радом у студију. 16, 17, 18, и 19 радна недеља предвиђене су за рад код куће (38 сати) и консултације у кабинету (2 сата). Предаја и одбрана пројекта и семинара је 20. радне недеље.

Студијска правила
Студио води један наставник са једним сарадником и старијим студентима волонтерима. Пројектни задатак у студију задаје наставник. Више студија могу, међусобним договором, да задају заједнички пројектни задатак. Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи. Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

Правила за пријављивање студената у студио
Руководилац студија предаје Декану Архитектонског факултета испуњену пријаву пројектног задатка у **31. августа 2013 године у 12ч**. Презентација студија је у **среду, 25. септембра 2013 године у 17ч**. Пријављивање студената је од 25. до 28. септембра. Студенти бирају студије преко портала АФ. Студио прима највише 16, а најмање 8 студената. Листе са распоредом студената по студијима биће објављене на веб-сајту АФ у понедељак 30. септембра.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена **89/12** Архитектонског факултета: Статут од **12. 03. 2012.**

МОДУЛ М6.1 – Студио – Усмерење
А 18ЕСПБ + 4ЕСПБ (2 семинара)
3. семестар Мастер академских студија, 2013/14

План рада

Назив пројектног задатка **Шири тематски оквир: Објекти културе и спектакла** **Мали ХИБРИД савремене уметности и ПАРК спектакла: изложбе, перформативне уметности, филм и комуникација I Привремено < > стално у архитектури I хибридност + трансформација = нови градски пејзаж**
Година студија: 3. семестар Мастер академских студија, 2013/14
Број кредита: 18+4=22
Термини одржавања наставе: Према распореду за јесењи семестар 2013/14
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): Према терминском плану за јесењи семестар 2013/14
Термини одржавања колоквијума: Према терминском плану за јесењи семестар 2013/14

Наставник:	редовни професор Зоран Лазовић, дипл.инж.арх.
Сарадници у настави: ас. Александар Бобић, дипл.пејз.арх., Златко Николић, Марија Цветковић, М дипл.инж.арх.	
Број кабинета:	229
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): уторак 16-18 часова	
Телефон: кабинет 011 / 3218729, мобилни 064 2305166	**email:** zoranlazovic@yahoo.co.uk
www адреса:	

Посебни критеријуми за пријем студената:
Просечна оцена са 1. године Мастер академских студија и оцене из пројеката М.4 и М.5. Студенти који су се определили за усмерење у 2.Семестру могу бирати само пројекте са свог усмерења.

Поред просечне оцене из претходних пројеката могу се навести и оцене других предмета, као и посебна знања и вештине која су неопходна да би студент радио на изабраном задатку.

Циљеви и приступ настави:
Укратко објаснити основни циљ наставе, релације задатка са осталим сродним наставним дисциплинама, основна знања која ће студент стећи радом на предмету и допринос тих знања укупној компетенцији студента.

Циљ задатка је израда пројекта мањег *центра* модерне и савремене уметности са парком спектакла у свом непосредном окружењу. Предложена структура може да буде урбани хибрид - нов архитектонски артефакт или елансирани анекс постојећег (СКЦ, МСУ, МПУ, РЕКС итд) - платформа, острво, станица, кула, центар, средиште, кварт.... Карактер и намена *центра* подразумева иницирање идеја, продукцију и реализацију оригиналних изложби - ликовних, културолошких, архитектонских као и активирање извођачких и сценских уметности укључујући уметничке перформансе и инсталације, видео и филм, музику и плес, моду, интерактивне партиципативне акције, наступе, предавања као и друге активности и садржаје сталног или привременог карактера, дакле кућа која ствара и презентује догађаје и шаље их даље у свет.

Избор шире локације представља подручје Савског амфитеатра, трезор, стомак, средиште Београда. Задатак је отворен и избор уже локације је део истраживачког рада сваког студента као и израда детаљног пројектног задатка и програма. Посебно се акцентује успостављање и развијање културних, урбаних односа према изабраној градској позицији и њеним инхерентним потребама новог начина коришћења простора савремених тенденција, нових потреба града и друштва будућности. При томе је циљ да се оствари реконтекстуализација и освежавање јавних простора или контекстуализација напуштених и запушетених места (interstitial spaces) увођењем нових, мањих, одговарајућих садржаја којима би био започет процес обнављања и враћања у живот тих места и простора са новим карактером, вредностима и значењем за град.

Потребно је на скали привремено – стално пронаћи модус приступа овом задатку: урбани хибриди - контекстуални простори културе и уметности / где је хибридност + трансформација = нови градски пејзаж, а реконтекстуализација јавних простора подразумева квалитетну културну и урбану промену.

Циљ наставе је да се кроз мањи, дефинисани задатак изрази лични, креативни и уметнички кредо и провежбају сви аспекти архитектуре на сложенијем нивоу. Студенти се овим пројектом оспособљавају за тимски и индивидуални рад у комплексној материји уз примену најсавременијих архитектонских приступа, концепата, принципа и теорија и уједно припремају за израду Мастер дипломског рада у следећем семестру.

Општи критеријуми:

ОК1. Способност израде архитектонских пројеката који задовољавају естетске и техничке захтеве.

Студент ће имати способност да:
ОК1.1 Припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника) и као одговор на задатак;
ОК1.2 Разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
ОК1.3 Развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.

ОК3. Знање о ликовним уметностима као утицајним за квалитет архитектонског пројекта.
Студент ће ће имати знање о:
ОК3.1 Томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;
ОК3.2 Креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
ОК3.3 Креативјној примени примера добре праксе у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.

ОК5. Разумевање односа између човека и објекта и између објеката и њиховог окружења, и потребе да се објекат и простори између односе према људским потребама и мери.
Студент ће имати разумевање о:
ОК5.1 Потребама и тежњама корисника објеката;
ОК5.2 Утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
ОК5.3 Начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.

ОК6. Разумевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми пројеката који узимају у обзир социјалне факторе.
Студент ће имати разумевање о:
ОК6.1 Природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских раодва, професионалним сарадницима и ширем друштву.

ОК7. Разумевање метода истраживања и припреме пројектних задатака за архитектонски пројекат.
Студент ће имати разумевање о:
ОК7.1 Потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;
ОК7.2 Потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
ОК7.3 Доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.

ОК9. Адекватно знање о физичким проблемима,технологијама и функцији објекта у циљу обезбеђења унутрашњег комфора и заштићености.
Студент ће имати знање о:
ОК9.1 Принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
ОК9.2 Системима за постизање комфора околине у према принципима одрживог развоја;
ОК9.3 Стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електро инсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитекотнски пројекат.

Пројектни задатак:

Објаснити и навести садржај основних тематских области архитектуре и урбанизма које обухвата предмет, као и структуру тематских целина које ће се у оквиру предмета изучавати.

Тема је пројектовање ХИБРИДА – МИКСА савремене уметности - сталног или привременог објекта уметности и ПАРКА спектакла, уз (ре) дефинисање контекста. *Центар* као културни генератор уметности уједно је и инфраструктура за одвијање спектакла, концерата и перформанса у отвореном трансформабилном простору – парку. Нове савремене уметности и принцип интерактивности отварају нове теме представљања уметности и њихову свакодневну присутност и приступност.

Примери су децентрализовани Центар Помпиду у Мецу (Metz) као и разни мањи објекти специјализовани као истраживачки перформативни аудиторијуми, павиљони, шатори, механотроничне мобилне надстрешнице, оранжерије, лапидаријуми, сплавови...

Пројекат се развија кроз два просторно-функционална аспекта: кроз пројектовање новог објекта и кроз дефинисање јавних интегрисаних простора - тргова, скверова, пјацета, парка, пешачке зоне... Садржаји у хибридној - микс комбинацији са најмање још једним садржајем осим мултифункционалне сале - аудиторијума.

Развијање постиндустријских *белих креативних индустрија* уз реку Саву као кортекса, суштинског споја старог и новог Београда. Идеја о задатку следи две истраживачке студије Српске академије науке и уметности – САНУ: Средиште културе 3. миленијума у којој су учествовали најеминентнији архитекти, професори и академици Србије. Тематске целине током рада у студију обухватају исцрпнија сазнања о контексту, теми, реконструкцији, пројектовању објеката културе, уметности и перформативних уметности, друштвено-историјским утицајима, модерним и авангардним покретима и феноменима у архитектури, уметничким дисциплинама и остварењима наше и светске баштине. Рад на пројекту отвара основну тему оживљавања градског места са специфичном функцијом у савремени интерактивни центар културе, уметности и комплементарних садржаја.

Метод извођења наставе:

Настава (предавања и вежбе) се обавезно одвијају кроз комбинацију више разноврсних облика рада, као што су предавања ех-катедра, интерактивни облици наставе, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти, истраживачки пројекти, презентације, есеји, семинарски радови итд.

Рад је предвиђен индивидуално или у тимовима студента који припремају пројектантске подлоге и обрађују документацију постојећег стања. Студенти истражују недостајуће садржаје у ширем и ужем контексту као и посебност квалитета и потенцијале места. Поред предавања, студентских презентација, интерактивне наставе, критике, дискусија, пројектовања, дефинишу се обиласци локација и објеката релевантних за пројекат. Могуће је студијско путовање са темом обиласка релевантних објеката и места.

Кроз критичке ставове и израду пројектног задатка студенти се уводе у тему и садржаје којим би се простор адекватно активирао, унапређујући интерактивност, карактер, физиономију и семантику контекста уз неопходну усклађеност постојећег и новог. Уобличавање теме и садржаја остварује се кроз инкорпорацију савремених тенденција, хибридности, мултифункције и флексибилности. Савремена искуства: Холандија, Немачка, Шпанија, Француска, Велика Британија, Данска. Архитектонска искуства: Метаболизам, Архиграм, Руски конструктивизам, Авангарда, ленд-арт, урбани дизајн, инсталације у јавним просторима. Учење, савлађивање вештина, стицање знања, препознавање и отварање талената на студијама архитектуре није могуће остварити без етичке димензије, и без правилног схватања времена, догађаја и контекста. Креативно критички однос даје неопходну димензију АРХИТЕКТЕ будућим стваоцима, који уз разумевање и људскост све то претапају у достојанствену етичко-естетичност постојања и деловања у личном и професионалном животу. Архитектура васпитава, њене димензије нестају ако се она прихвата само као пука инвестиција или грађење без мисаоности и одговорности.

Термински план извођења наставе		
нед	Наслови јединица	Наслови јединица
01	Упознавање са задатком, увод и припрема	Истраживање локације: обилазак потенцијалних локација и релевантних места
02	Упознавање са референтним позицијама	Анализа локације. Тема, искуства, пројекције
03	Дефинисање намене, садржаја и програма	Студентске презентације
04	Студентске презентације	Пин Ап: Програм садржаја и референтне теме
05	Сазревање теме. Програмска решења	Концептуално и програмско решење
06	Диспозиција објеката и волумена	Алтернативна решења концепта
07	1. Колоквијум: Провера теме, програма, концепта	Функција и структура садржаја
08	Анализа контекстуалности пројектованих објеката	Студија обликовног концепта
09	Разрада пројекта	Опредељење и разрада решења склопа
10	Разрада пројекта.	Пин Ап: Карактер и тема пројекта
11	Финализација пројекта	Разрада пројекта, презентације
12	Финализација пројекта	Дефинисање квалитета и броја прилога
13	2. Колоквијум: Модел, просторна решења	Препоруке за предиспитну обавезу
14	Консултације пре предиспитне обавезе	Предиспитна обавеза

Обавезна литература:

Аутор, година издања, назив дела, место издавања и издавач, доступност. Наставник наводи обавезну литературу водећи рачуна о стандарду оптерећења студента.

* Александар Деспић, Милош Р. Перовић. Драгослав Срејовић, Гордана Харашић: Средиште културе III миленијум, Галерија Српске академије наука и уметности, ур. Стојан Ћелић, САНУ, Београд 1985.
*Лазовић, Зоран: Историјске одреднице Београда и Савског амфитеатра, Јасен Београд, Лисина, Никшић, 2003.,
*Лазовић, Зоран, Панић Вања: Београд: Култура и град: Мастер студио пројекти 2006-2008, АФ Београд 2008,
*Belgrade The Capital/Beograd Prestonica, Vladimir A. MILIĆ and Vladan ĐOKIĆ (eds), Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu; Berlage Institute, Rotterdam and Fakultät für Architektur der RWTH Aachen, Belgrade 2006.,
*Ђокић Владан: Урбана морфологија: град и градски трг, АФ Београд 2004.,
*Ђокић Владан: Урбана типологија: градски трг у Србији, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2009.,
*Теорија архитектуре и урбанизма: приредили Петар Бојанић и Владан Ђокић, АФ Београд, 2009.,
*Дијалози са архитектама: приредили Петар Бојанић и Владан Ђокић, АФ Београд, 2011.,
*Архитектура као гест: приредили Петар Бојанић и Владан Ђокић, АФ Београд, 2012.,
*Благојевић, Љиљана. Нови Београд: Оспорени модернизам, Београд, Завод за уџбенике, АФ, Завод за заштиту споменика културе, 2007.
*Alessandro Rocca: Natural Architecture, Princeton Architectural Press, New York, 2007.
*Gilles de Bure: Bernard Tschumi, Editions Norma, Paris, Birkhauser, Bazel, 2008.
*Robert Kronenburg: Portable Architecture, Design and Technology, Birkhauser, Bazel, 2008.
*James Steele: Ecological Architecture, A Critical History, Thames & Hudson, London, 2005.
*Инфо-бокс -каталог пројеката, Берлин, Nishen 1996.
*Борис Подрека: Монографија, Београд 2006.
*Frampton, Kenneth “Modern architecture; A Critical History”, T&H, London, 1980.
*Перовић Р. Милош: Историја модерне архитектуре-Антологија текстова, књига 1,2А,2Б,2Ц,3, АФ Београд 2000-05.,
*Perović, Miloš R.,: Teorija arhitekture XX veka: antologija, Gradjevinska knjiga 2009.,
*Перовић Р. Милош: Искуства прошлости, Завод за планирање развоја града Београда,1985,
*Перовић Р. Милош: Анатомија Београда,
*Perović, Miloš R.,: Srpska arhitektura XX veka: od istoricizma do drugog modernizma, AF Univerziteta u Beogradu, 2003.,

*Часописи: futurARC, Tectonica, AV proyectus, AV Monografias, C3, Future, Hybrids II i III, Mark, Domus, JA, L`Arca International, Oris, A 10, This is Hybrid –Steven Holl, итд... *наведене књиге и часописи се налазе у кабинету 229.

Интернет презентације и сајтови архитеката: sejima-nishizawa, christian de portzamparc, jean nouvel, boris podrecca, norman foster+partners, renzo piano, richard rogers+partners, richard meyer+partners, zaha hadid, oma architects, morphosys, santiago calatrava и други по избору.

Препоручена литература:

Аутор, година издања, назив дела, место издавања и издавач, доступност. Наставник наводи обавезну литературу водећи рачуна о стандарду оптерећења студента.

Крађи списак додатне литературе корисне за рад на предмету:

*Bernard Tschumi: Architecture concepts, Red is not a color, Rizzoli, 2012,
*This is a Hybrid, An analyses of mix-use buildings by **a+t,** Prologue by Steven Holl, Vitoria-Gasteiz, 2011,
*Hybrid II, Hybrid III, 2011, **a+t** ediciones,
*Šuvaković Miško: Pojmovnik teorije umetnosti, Orion Art, Beograd 2011.,
*Šuvaković Miško: Istorija umetnosti u Srbiji XX vek, Orion Art, Beograd 2010.,
*Шуваковић Мишко: Концептуална уметност, МСУ Војводине, 2007.,
*Cooke Cathrine: Russian Avantgarde, London, AD Academy Edition 1995.,
*А.П. Гозак: Иван Леонидов, монографија, Москва 2002.
*С.О. Могамедов: Архитектура Совјетского Авангарда, том 1 и 2, Москва 2000.,
*Hans Scharoun, Monography,
*Bauhaus, Walter Gropius, Total Theatre,
M. Hansel and A. Menges: Manufacturing Diversity from Morphogenetic Design, AD 2006.
B. Kolarević, Architecture in the Digital Age – Design and Manufacturing, Spon Press 2003.

Часописи и књиге из библиотеке АФ које наставник у студију препоручује сваком студенту индивидуално у контексту теме (A10, Architectural Review, Domus, Pages Paysages, Oris, L'Arca International, Wetbewerbe aktuel, El Croqius...).

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Писмени или усмени, навести графичке и текстуалне прилоге, размере, формате и број листова

Формат пројектног елабората се креира на основу нивоа сложености пројекта, детаљности разраде и обухвата интервенције и препоручује се пре свега да одговара ликовном концепту и сензибилитету студента. Графички прилози се излажу на непровидном медију (дигитално / мануелно обрађени цртежи, 3Д модели, колажи, обрађене фотографије и скице нумерисани редоследом прилога, размере цртежа пројекта по избору у распону од 1:2500 до 1:1000 за урбанистичке, 1:750 до 1:500 за ситуацију - план маса, 1:333 до 1:100 за основе, пресеке и изгледе архитектонског пројекта, све до 1:20 за архитектонске детаље. Препоручује се мањи број листова, с тим да буду смислени, квалитетно обрађени са концизним и афирмативним прилозима. Обавезне су радне студија-макете током семестра као и модел - макета на завршном испиту.

Критеријуми оцењивања:

Упознати студенте са изабраним начином вредновања рада, као и са обавезама студената у циљу постизања очекиваних компетенција.

Рад се вреднује кроз свеобухватну посвећеност студента истрживању теме, лоцирању и решавању свих проблемских аспеката задатка, кроз рад у студију, кроз учешће у дискусијама са другим студентима, наставницима и гостима кроз исказане ставове, критике, размишљања и креативност. Редовно похађање вежбања и поштовање договора и динамике рада и обавеза у студију и изван школе.

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре полагања испита и који се као такви једино и могу реализовати у овом периоду) учествују најмање са 30, а највише 70 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може стећи највише 100 поена

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	**30**	пројекат	**40**
колоквијуми	**2 x 10 = 20**	усмена одбрана пројекта	**10**

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

Из статута АФ
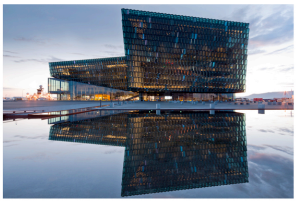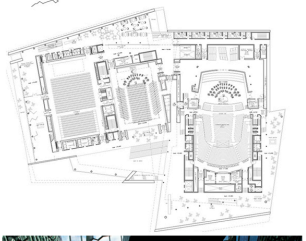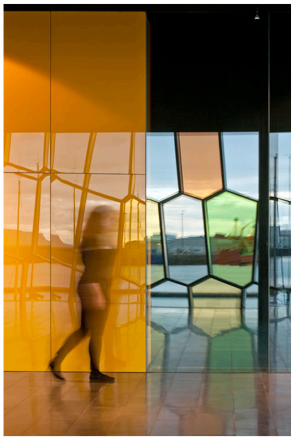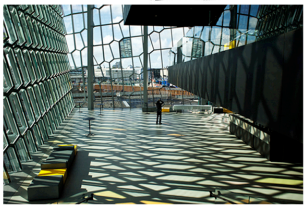
Elbphilharmonie